

STANOWISKO

Fundacji Bank Mleka Kobięcego, Centrum Nauki o Laktacji i Polskiego Towarzystwa Wakcynologii

w sprawie szczepienia przeciwko SARS-CoV-2 kobiet w okresie laktacji

Zważając na wartość mleka kobiecego w dobie pandemii i wagę szczepień przeciw COVID 19 rekomendujemy proponowanie kobietom w okresie laktacji szczepienia szczepionką mRNA lub wektorową skierowaną przeciw COVID-19.

Nasze stanowisko jest zgodne ze stanowiskami innych Towarzystw Naukowych na świecie, wynika z logicznych wniosków, które wyciągnęliśmy z wiedzy na temat bioaktywności mleka kobiecego, farmakokinetyki substancji leczniczych w laktacji, charakterystyki dwóch szczepionek mRNA i jednej szczepionki wektorowej przeciw COVID-19, oraz wskazań i przeciwwskazań do szczepień.

Mleko kobiece:

- Zgodnie z aktualną wiedzą matki COVID+ karmią piersią lub odciągającym mlekiem.
- W mleku kobiecym kobiet po przechorowaniu COVID-19 wykazano obecność przeciwciał anty SARS-CoV-2 przekazywanych dziecku i prawdopodobnie biorących udział w ochronie dziecka.
- Jest prawdopodobne, że jak w przypadku innych szczepionek, czynniki reakcji odpornościowej wywołanej zaszczepieniem, będą przechodziły do mleka matki. Nie wiadomo jeszcze jakie to może mieć znaczenie dla dziecka.
- Mleko kobiece ma wysokie wartości przeciw infekcyjne, dotyczące też innych chorób, więc wszelkie ograniczenia dostępu do niego dzieciom w okresie pandemii jest wysoce niewłaściwe. Odmowa szczepienia z powodu laktacji mogłoby prowadzić do szkodliwych dylematów: *nie szczepić się czy rezygnować z karmienia*.

Szczepionki mRNA przeciw COVID-19 ze zmodyfikowanymi nukleozydami (Comirnaty Pfizer/BioNTech; COVID-19 Vaccine Moderna)

- Są to szczepionki zabite, zawierające tylko informację genetyczną o syntezie białka szczytowego (ang. Spike, S) wirusa SARS-CoV-2.
- W charakterystyce produktu leczniczego zapisano brak danych na temat bezpieczeństwa szczepienia w okresie laktacji ponieważ w badaniach żadnej z dostępnych do tej pory na rynku szczepionek mRNA nie uczestniczyły kobiety karmiące piersią lub odciągające mleko dla dzieci.
- Okres karmienia piersią nie stanowi przeciwwskazania do podania szczepionki mRNA przeciw COVID-19 ze zmodyfikowanymi nukleozydami.
- mRNA jest cząsteczką niestabilną i nawet przy założeniu, że nanomolekuły lipidowe będące nośnikiem mRNA znalazłyby się w mleku kobiecym, na podstawie aktualnej wiedzy wydaje się wielce prawdopodobne, iż zostaną one szybko zdegradowane w

przewodzie pokarmowym dziecka. Ryzyko niepożądanych zdarzeń u dziecka karmionego piersią przez zaszczepioną matkę jest czysto teoretyczne.

Szczepionka wektorowa, rekombinowana genetycznie (COVID-19 Vaccine AstraZeneca AZD1222)

- Jest szczepionką zabiją, składającą się z niezdolnego do replikacji, szympaniego wektora adenowirusowego, który zawiera sekwencję DNA kodującą białko szczytowe S wirusa SARS-CoV-2. Po podaniu dochodzi do wnikięcia DNA do jądra komórki w celu przepisania DNA na mRNA. W wyniku miejscowej syntezy glikoproteiny S, wytwarzają się przeciwciała i stymuluje komórkowa odpowiedź immunologiczna.
- W charakterystyce produktu leczniczego zapisano brak danych na temat bezpieczeństwa szczepienia w okresie laktacji, ponieważ w badaniach nie uczestniczyły kobiety karmiące piersią lub odciągające mleko dla dzieci.
- Okres karmienia piersią nie stanowi przeciwwskazania do podania szczepionki wektorowej, rekombinowanej genetycznie przeciw COVID-19.

Kwalifikacja do szczepienia:

- Decyzja o zaszczepieniu należy do matki karmiącej, po uwzględnieniu analizy korzyści i ryzyka oraz stopnia narażenia na zakażenie SARS-COV-2 (grupy objęte priorytetem to pracownice ochrony zdrowia i matki wcześniaków przebywających w szpitalu).
- Podobnie jak w przypadku podawania innych preparatów *off label*, lekarza kwalifikującego obowiązuje poinformowanie matki, że nie ma w chwili obecnej badań odnośnie bezpieczeństwa w grupie matek karmiących piersią i ich dzieci, jednak nie jest to równoznaczne z przeciwwskazaniem do szczepienia. Nie wymaga to dodatkowej zgody pisemnej, wystarczy podpisanie *Kwestionariusza wstępnego wywiadu przesiewowego*.
- Mimo, że nie spodziewamy się działań niepożądanych u dziecka karmionego piersią po przyjęciu w/w szczepionki przez matkę, lekarz ma obowiązek zgłosić taki przypadek zgodnie z aktualną procedurą zgłaszania NOP.
- Nie jest zalecane ukrywanie faktu karmienia piersią przez matki zgłaszające się do punktu szczepień.
- Na podstawie aktualnej wiedzy, nie ma wskazań do przerywania karmienia piersią przed lub po szczepieniu, zarówno I jak i II dawką.

Upowszechnianie zarówno żywienia dzieci mlekiem kobiecym jak i szczepień przeciw COVID-19 jest działaniem wysoce korzystnym dla zdrowia publicznej populacji.

dr hab. n. o zdr.

Aleksandra Wesółowska

Prezes

Fundacji Bank Mleka Kobięcego

dr n. med.

Magdalena Nehring-Gugulska

Dyrektor

Centrum Nauki o Laktacji

dr hab. n. med.

Ernest Kuchar

Prezes

Polskiego Towarzystwa Wakcynologii

Warszawa, 23 luty 2021